

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НОВОВОЛИНСЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор НННІЕМ
Роман ЧОРНИЙ

«30» *серпня* 2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної
роботи
Віктор ОСТРОВЕРХОВ

«30» *серпня* 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни

«Банківська справа»

ступінь вищої освіти – перший / бакалаврський
галузь знань – 07 «Управління та адміністрування»
спеціальність – 071 «Облік і оподаткування»
освітньо-професійна програма – «Облік і оподаткування»

кафедра фундаментальних та спеціальних дисциплін НННІЕМ

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (год.)	ІРС (год.)	Тренінг (год.)	СРС (год.)	Разом (год.)	Екзамен (семестр)
Денна	2	3	30	30	4	8	78	150	3

30.08.2024

Нововолинськ – ЗУНУ, 2024

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 071 «Облік і оподаткування», затвердженої Вченою радою ЗУНУ, (протокол № 10 від 23.06.2023 р.).

Робочу програму склала викладач кафедри фундаментальних та спеціальних дисциплін Тетяна САВОНІК.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фундаментальних та спеціальних дисциплін НННІЕМ, протокол № 1 від 27 серпня 2024 р.

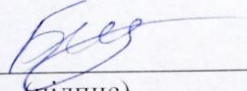
Завідувач кафедри фундаментальних та спеціальних дисциплін к.е.н., доцент Наталія КРАВЧУК

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 071 «Облік і оподаткування», протокол № 2 від 30 серпня 2024 р.

Голова групи забезпечення спеціальності д.е.н., проф.

(підпис) Руслан БРУХАНСЬКИЙ

Гарант ОПП, к.е.н., доц.

(підпис) Михайло БРИК

І. СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «БАНКІВСЬКА СПРАВА»

1. Опис дисципліни «Банківська справа»

Дисципліна – «Банківська справа»	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти, освітньо-професійна програма	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 5	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»	Статус дисципліни – нормативна дисципліна циклу професійної підготовки Мова навчання – українська
Кількість залікових модулів <i>Денна – 5</i>	Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»	Рік підготовки: 2024/2025 <i>Денна – 2</i> Семестр: <i>Денна – 4</i>
Кількість змістових модулів – 2	Рівень вищої освіти – перший / бакалаврський	Лекції: <i>Денна – 30 год.</i> Практичні заняття: <i>Денна – 30 год.</i>
Загальна кількість годин: <i>Денна – 150</i>	Освітньо-професійна програма «Облік і оподаткування»	Самостійна робота: <i>Денна – 78 год.</i> Тренінг: <i>Денна – 8 год.</i> Індивідуальна робота <i>Денна – 4 год.</i>
Тижневих годин: <i>денна форма – 10</i> <i>з них аудиторних – 4</i>		Вид підсумкового контролю – <i>екзамен</i>

II. МЕТА І ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «БАНКІВСЬКА СПРАВА»

2.1. Мета вивчення дисципліни

Основною метою курсу є формування економічного мислення, закріплення знань банківської термінології, вироблення навичок аналізу, розуміння світових теоретичних і практичних здобутків по банківській проблематиці, застосування економічних положень для розгляду актуальних проблем української економіки.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

У процесі вивчення дисципліни студенти повинні:

- оволодіти глибокими знаннями з питань методології дослідження функціонування народного господарства країни;
- вміти обчислювати основні показники;
- вміти розробляти рекомендації щодо оптимального використання грошових коштів;
- володіти механізмом аналізу ділової кон'юнктури на ринках економічної системи.

2.3. Перелік компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни

Загальні компетентності:

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність проведення досліджень на відповідному рівні;
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність бути критичним і самокритичним;
- здатність працювати у команді;
- здатність працювати автономно;

Спеціальні компетентності:

- здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища;
- розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури;
- здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).
- здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку;
- здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування;
- здатність складати та аналізувати фінансову звітність;
- здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування;
- здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення;
- здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни

Вивчення курсу «Банківська справа» передбачає наявність системних та ґрунтовних знань із курсів: «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Фінанси», а також цілеспрямованої роботи над вивченням спеціальної літератури, активної роботи на лекціях та практичних заняттях, самостійної роботи та виконання індивідуальних завдань.

2.5. Програмні результати навчання

В результаті вивчення дисципліни «Банківська справа» студент повинен:

- знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем;
- зі знати та розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем;
- визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури;
- знати механізм функціонування державних фінансів, у т. ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування;
- володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т. ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування);
- застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач;
- розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування;
- застосовувати спеціалізовані інформаційні системи, сучасні фінансові технології та програмні продукти;
- формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію;
- ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем;
- володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування;
- використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності;
- володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів;
- вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів;
- застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати;
- визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку;
- демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні;
- виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань;
- виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення;
- розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

III. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ «БАНКІВСЬКА СПРАВА»

Змістовий модуль 1. Економічні основи банківської справи

Тема 1. Створення та організація діяльності комерційного банку

Сутність та основні принципи діяльності комерційного банку

Суть банківської установи та організаційні основи її функціонування. Банк як головна складова фінансово-кредитної системи. Стратегічна ціль банківської установи. Види діяльності комерційного банку.

Види комерційних банків

Класифікація банківських установ.

Порядок реєстрації комерційних банків

Документи, що подаються для реєстрації банку. Підстави для відмови в погодженні статуту юридичної особи, яка має намір здійснювати банківську діяльність. Підстави для відмови в погодженні статуту юридичної особи, яка має намір здійснювати банківську діяльність.

Ліцензування діяльності комерційного банку

Документи для отримання банківської ліцензії. Розмір статутного капіталу. Підстави для відмови у видачі банківської ліцензії.

Організаційна структура комерційного банку

Побудова організаційної структури комерційного банку. Способи удосконалення організаційної структури комерційного банку.

Доходи, витрати та прибуток банку.

Економічна характеристика джерела формування банківських ресурсів. Основні джерела доходів більшості комерційних банків. Класифікація витрат банку. Операційні, банківські та небанківські доходи (витрати) банку. Фінансові результати діяльності комерційного банку.

Стратегія комерційного банку та складові успіху його діяльності

Суть стратегії комерційного банку. Стратегічні фактори, що забезпечують успіх банківської діяльності. Оперативні фактори успіху комерційного банку.

Тема 2. Формування ресурсів комерційного банку

Економічна характеристика та джерела формування банківських ресурсів, їх класифікація

Суть банківських ресурсів, їх характеристика. Класифікація банківських ресурсів.

Банківський капітал: суть, структура, функції та значення

Суть капіталу банку. Основний та додатковий капітал: суть та характеристика. Функції капіталу.

Характеристика фондів банку, що формують його капітал

Фонди банку: суть, характеристика. Статутний фонд. Резервний фонд. Страховий фонд.

Достатність банківського капіталу, фактори, що визначають достатність капіталу.

Суть достатності капіталу. Показники оцінювання капіталу банку. Методи оцінки величини банківського капіталу.

Тема 3. Розрахунково-касові операції банків

Основи організації грошових розрахунків

Суть платіжного механізму. Схеми платіжного обороту. Форми платіжного обороту, їх характеристика. Схеми платіжного обороту у готівковій, напівготівковій та безготівковій формах.

Суть, принципи організації і форми безготівкових розрахунків

Суть і значення безготівкових розрахунків. Принципи безготівкових розрахунків. Форми безготівкових розрахунків: платіжними дорученнями, платіжними дорученнями-вимогами, чеками, акредитивами, векселями, в порядку планових платежів, в порядку заліку взаємних вимог.

Порядок відкриття рахунків у банках

Суть банківського рахунка. Види банківських рахунків: поточні, бюджетні, депозитні позичкові. Відкриття і ведення банківського рахунку. Міжбанківські кореспондентські відносини. Рахунок «Лоро». Рахунок «Ностро».

Організація готівкових грошових розрахунків

Суть касових операцій банку. Принципи виконання комерційними банками касових операцій. Шляхи здачі виручки в банк. Основні джерела надходження готівки в касу банку. Основне джерело відтоку готівки з каси банку.

Тема 4. Операції банків по обслуговуванню платіжного обігу

Оформлення розрахункових документів та порядок їх приймання і виконання банками

Поняття розрахункового документу. Реквізити розрахункового документу.

Розрахунки із застосуванням платіжних доручень

Суть платіжного доручення, операції, які за допомогою їх здійснюються. Механізм здійснення розрахунків платіжними дорученнями. Переваги застосування розрахунків платіжними дорученнями.

Розрахунки із застосуванням платіжних вимог-доручень

Суть платіжної вимоги-доручення. Відмова від акцепту в повній сумі. Часткова відмова від оплати. Механізм здійснення розрахунків платіжними вимогами-дорученнями. Переваги розрахунків з допомогою вимоги-доручення.

Порядок здійснення розрахунків чеками

Суть розрахункового чеку, види чеків. Механізм здійснення розрахунків чеками. Ліміт чекової книжки. Переваги та недоліки розрахунків чеками.

Розрахунки акредитивами

Суть аккредитиву. Класифікація акредитивів. Переваги та недоліки використання. Схема здійснення розрахунків із використанням акредитивної форми.

Вексельна форма розрахунків

Суть векселя, як розрахункового документа. Види векселів. Механізм здійснення розрахунків з використанням векселя.

Системах типу «клієнт-банк». Платіжна картка як інструмент безготівкових розрахунків

Суть систем типу «клієнт-банк». Суть банківської платіжної картки, її переваги. Різновиди кредитних карток.

Тема 5. Пасивні операції банків по залученню та запозиченню коштів

Економічний зміст депозитних операцій, їх класифікація депозитів

Суть депозитів, їх класифікація.

Механізм проведення депозитних операцій

Предмет депозитного договору. Реквізити депозитного договору.

Робота комерційних банків з депозитними сертифікатами

Суть депозитного сертифікату. Обов'язкові реквізити бланків сертифікатів.

Система гарантування (страхування) вкладів населення в банках

Суть системи страхування вкладів, задачі, які вона дозволяє вирішувати. Фонд гарантування вкладів фізичних осіб: основні засади створення та функціонування.

Тема 6. Активні операції банків

Загальна характеристика банківських кредитів

Суть банківського кредиту, його функції. Принципи банківського кредитування. Класифікація кредитів. Види позичкових рахунків, їх характеристика.

Оцінка кредитоспроможності позичальника

Оцінка основних економічних показників діяльності позичальника. Головне джерело інформації – звітність. Інші джерела інформації при оцінці платоспроможності.

Способи захисту від кредитного ризику

Фактори, які враховуються при визначенні кредитного ризику, їх характеристика.

Ціна банківського капіталу

Суть проценту або прирівняного до нього доходу. Види процентних ставок, їх характеристика. Фактори впливу на процентні ставки. Облікова ставка, як база для процентних ставок за кредитами комерційних банків.

Процес банківського кредитування

Характеристика етапів кредитування. Структура кредитної угоди.

Тема 7. Міжнародні розрахункові операції. Поняття міжнародних розрахунків

Принципи, якими керуються банки при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності

Законодавчо встановлені принципи зовнішньоекономічної діяльності в Україні, їх характеристика

Суть міжнародних фінансових та розрахункових операцій

Суть фінансових операцій, їх об'єкти. Характеристика видів фінансових операцій. Суть міжнародних розрахунків, їх вигляд. Двосторонні та багатосторонні міжнародні розрахунки. Найпоширеніші умови міжнародних розрахунків.

Основні форми міжнародних розрахунків

Різновиди форм міжнародних розрахунків (банківський переказ, розрахунки по відкритому рахунку, інкасо, акредитив) та їх характеристика.

Змістовий модуль 2. Характеристика банківських операцій на фондовому ринку

Тема 8. Операції комерційних банків з цінними паперами

Загальна характеристика діяльності банків на ринку цінних паперів

Суть ринку цінних паперів, його структура за стадіями обігу та місцем торгівлі цінними паперами. Первинний та вторинний ринок, біржовий та позабіржовий. Діяльність комерційного банку з цінними паперами. Моделі організації ринку цінних паперів

Поняття та види цінних паперів

Цінний папір: суть та характеристика. Види цінних паперів.

Емісійні операції банків

Основні напрями емісійної політики банку Операції банку з акціями, облигаціями, депозитними (ощадними) сертифікатами.

Інвестиційні операції банків з цінними паперами

Суть інвестицій, етапи інвестування. Види ризиків при виконанні посередницьких операцій з цінними паперами. Економічна характеристика портфелів цінних паперів.

Посередницькі операції комерційних банків з цінними паперами

Види діяльності фінансового посередництва. Посередницькі операції з цінними паперами. Банк як брокер. Довірчі послуги банку. Послуги незалежних реєстраторів. Розрахунково-клірингові послуги. Депозитарні послуги. Консалтингові послуги. Банки в ролі андеррайдерів.

Тема 9. Операції банків з вексями

Сутнісні характеристики векся. Види векселів

Суть векся, його характерні риси. Класифікація векселів.

Комісійні операції банків з вексями

Інкасування та доміциляція векселів: суть, характеристика та етапи проведення.

Вексельні кредити комерційних банків

Суть вексельного кредиту, його різновиди. Юридична надійність векся. Економічна надійність векся. Різновиди кредитів під заставу векселів. Суть понять аваль та алонжі.

Тема 10. Операції банків в іноземній валюті

Здійснення розрахунків в іноземній валюті по зовнішньоекономічних угодах

Суть зовнішньоекономічного контракту, умови, які в ньому передбачені. Валюта ціна та валюта платежу. Пряме та непряме котирування валюти. Визначення крос-курсу. Форми розрахунків ц зовнішньоекономічній діяльності.

Фінансування експортно-імпортних угод

Форми банківського кредитування: акцепт векся, облік векся, підтвердження акредитива, кредитування по відкритому рахунку, кредит під контракт. Умови надання кредиту. Документи, які подає позичальник до банку для отримання кредиту. Заходи впливу за несвоєчасну сплату процентів.

Посередницькі операції комерційних банків з іноземною валютою

Поняття іноземної валюти. Характеристика валютних операцій. Суть торгівлі валютою. Конвертованість та строковість валюти. Валютна позиція банку, її різновиди. Управління валютною позицією.

IV. СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ ДИСЦИПЛІНИ «БАНКІВСЬКА СПРАВА»

(денна форма навчання)

Теми курсу	Кількість годин, в т.ч.								
	Лекції	Прак-тичні заняття	СРС	Тренінг	ІРС	Контрольні заходи			
Змістовний модуль 1. Економічні основи банківської справи									
Тема 1. Створення та організація діяльності комерційного банку	4	4	8	2	1	тестування, опитування, розв'язання задач, самостійна робота			
Тема 2. Формування ресурсів комерційного банку	2	2	8						
Змістовний модуль 2. Традиційні банківські операції									
Тема 3. Розрахунково-касові операції банків	4	4	8	6	3	тестування, опитування, розв'язання задач, самостійна робота			
Тема 4. Операції банків по обслуговуванню платіжного обігу	4	4	8						
Тема 5. Пасивні операції банків по залученню та запозиченню коштів	4	4	7						
Тема 6. Активні операції банків	4	4	8						
Тема 7. Міжнародні розрахункові операції. Поняття міжнародних розрахунків	2	2	8						
Тема 8. Операції комерційних банків з цінними паперами	2	2	8						
Тема 9. Операції банків з векселями	2	2	7						
Тема 10. Операції банків в іноземній валюті	2	2	8						
Разом	30	30	78				8	4	-

V. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ «БАНКІВСЬКА СПРАВА»

(денна форма навчання)

Практичне заняття № 1, 2 – 4 год.

Тема 1. Створення і організація діяльності комерційного банку

Мета: розглянути основні засади функціонування банківської установи

Питання для обговорення:

1. Суть банківської установи та організаційні основи її функціонування.
2. Банк як головна складова фінансово-кредитної системи.
3. Стратегічна ціль банківської установи.
4. Класифікація банківських установ.
5. Порядок створення ліцензування банківських установ.
6. Економічна характеристика та джерела формування банківських ресурсів, їх класифікація.

Література [1, 2, 13, 14, 19, 20].

Практичне заняття № 3 – 2 год.

Тема 2. Формування ресурсів комерційного банку

Мета: розглянути та засвоїти сутність та склад банківських ресурсів

Питання для обговорення:

1. Економічна характеристика та джерела формування банківських ресурсів, їх класифікація.
 2. Банківський капітал: суть, структура, функції та значення.
 3. Характеристика фондів банку, що формують його капітал.
 4. Достатність банківського капіталу, фактори, що визначають достатність капіталу.
- Література [1, 2, 4, 6, 13, 14, 15, 19].

Практичне заняття № 4, 5 – 4 год.

Тема 3. Розрахунково-касові операції банків

Мета: розглянути основи проведення безготівкових розрахунків

Питання для обговорення:

1. Основи організації грошових розрахунків у народному господарстві.
2. Суть і принципи організації безготівкових розрахунків.
3. Система і законодавча база розрахунків в Україні.
4. Переваги та недоліки форм платіжних інструментів.
5. Відкриття і ведення банківського рахунку.
6. Характеристика різних видів рахунків.

Література [1, 2, 3, 5, 6, 14, 20].

Практичне заняття № 6, 7 – 4 год.

Тема 4. Операції банків по обслуговуванню платіжного обігу

Мета: засвоїти порядок проведення безготівкових розрахунків за різними їх формами

Питання для обговорення:

1. Оформлення розрахункових документів та порядок їх приймання і виконання банками.
2. Розрахунки із застосуванням платіжних доручень.
3. Розрахунки із застосуванням платіжних вимог-доручень.
4. Порядок здійснення розрахунків чеками.

5. Розрахунки акредитивами.
 6. Переваги акредитивних розрахунків.
 7. Приму сове списання (стягнення) коштів.
 8. Особливості розрахунків в електронних системах типу «клієнт - банк».
 9. Платіжна картка як інструмент безготівкових розрахунків.
 10. Основні учасники системи карткових розрахунків, їх права та обов'язки.
 11. Порядок видачі та обслуговування платіжних карток.
- Література [1, 2, 3, 5, 6, 14, 17, 20].

Практичне заняття № 8, 9 – 4 год.

Тема 5. Пасивні операції банків по залученню та запозиченню коштів

Мета: розглянути основні засади функціонування банківської установи

Питання для обговорення:

1. Економічний зміст депозитних операцій, їх класифікація та загальна характеристика.
 2. Механізм здійснення строкових депозитних операцій з юридичними особами.
 3. Система гарантування (страхування) вкладів населення в банках.
 4. Класифікація депозитів фізичних осіб, їх загальна характеристика. 5. Права вкладників, правовий режим вкладників.
- Література [1, 2, 5, 6, 11, 14, 16, 17,].

Практичне заняття № 10, 11 – 4 год.

Тема 6. Активні операції банків

Мета: розглянути основні принципи здійснення кредитних операцій у банку

Питання для обговорення:

1. Сутність, принципи та функції кредиту, його роль в економіці.
 2. Форми та види банківського кредиту.
 3. Організація кредитної роботи в банку.
 4. Облік кредитних операцій.
 5. Поняття і складові кредитної політики банку.
 6. Етапи процесу кредитування.
 7. Плата за кредит. Система оцінки кредитоспроможності клієнта банку.
 8. Підходи до оцінки кредитоспроможності позичальника.
 9. Форми забезпечення банківських кредитів.
 10. Застава як вид забезпечення.
 11. Порука та гарантія. Неустойка. Пеня. Штраф.
- Література [1, 2, 5, 6, 10, 11, 12, 14, 16, 17].

Практичне заняття № 12 – 2 год.

Тема 7. Міжнародні розрахункові операції. Поняття міжнародних розрахунків

Мета: розглянути основні принципи здійснення міжнародних розрахункових операцій банків

Питання для обговорення:

1. Поняття міжнародних розрахунків.
 2. Економічні основи міжнародних розрахунків.
 3. Основні суб'єкти і об'єкти міжнародних розрахунків.
 4. Форми міжнародних розрахунків: суть, види, загальна характеристика.
 5. Банківський переказ.
 6. Інкасова форма розрахунків.
 7. Документарний акредитив.
- Література [1, 2, 3, 7, 8, 14, 17, 20].

Практичне заняття № 13 – 2 год.
Тема 8. Операції комерційних банків з цінними паперами

Мета: розглянути основні принципи здійснення банківських операцій з цінними паперами

Питання для обговорення:

1. Характеристика цінних паперів та видів банківської діяльності на фондовому ринку.
 2. Емісійні операції банків.
 3. Операції банку з облігаціями, депозитними ощадними сертифікатами.
 4. Посередницькі операції банків з цінними паперами.
 5. Інвестиційні операції банків з цінними паперами.
 6. Економічна характеристика портфелів цінних паперів.
 7. Види ризиків при виконанні посередницьких операцій з цінними паперами.
- Література [1, 2, 6, 10, 11, 13, 14, 16, 18, 19].

Практичне заняття № 14 – 2 год.
Тема 9. Операції банків з вексями

Мета: розглянути основні принципи здійснення банківських операцій з вексями

Питання для обговорення:

1. Класифікація вексельних операцій банку.
 2. Кредитні операції з вексями, торговельні операції з вексями, гарантійні операції з вексями.
 3. Зберігання та експертиза векселів.
 4. Врахування векселів.
 5. Прийняття векселів у заставу за кредитом. Онкольний кредит.
 6. Авалування векселів.
 7. Розрахункові операції банків з вексями. Купівля.
 8. Продаж і обмін векселів за дорученням.
 9. Організація роботи з вексями в банку.
- Література [1, 2, 6, 8, 11, 13, 14, 16, 19].

Практичне заняття № 15 – 2 год.
Тема 10. Операції банків в іноземній валюті

Мета: розглянути основні принципи здійснення банківських операцій з іноземною валютою

Питання для обговорення:

1. Економічні та організаційні основи здійснення валютних операцій.
 2. Класифікація валютних операцій.
 3. Відкриття та ведення рахунків в іноземній валюті резидентів та нерезидентів.
 4. Відкриття та обслуговування поточних рахунків юридичних та фізичних осіб.
 5. Торгівельні операції з іноземною валютою.
- Література [1, 2, 6, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 16, 19].

VI. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Мета виконання самостійної роботи - успішне оволодіння курсом, що вимагає осмислення явищ, які вивчаються. Для її досягнення вирішуються наступні завдання:

- набуття навичок логічного мислення і самостійного викладенні матеріалу;
- закріплення теоретичних знань щодо поведінки економічних суб'єкти у ринкових умовах;

- засвоєння методів прийняття оптимальних господарських рішень в кожній ситуації за наявних обмежених засобів та альтернативних можливостей їх використання;

- набуття навичок самостійної роботи.

У процесі виконання та оформлення самостійної роботи студент може використовувати комп'ютерну техніку, зокрема програмні засоби Microsoft Excel та Microsoft Word.

Самостійно робота підлягає оформленню відповідно до встановлених вимог, поданню на кафедрі у визначені терміни та особистому захисту перед викладачем (керівником курсу).

Варіант 1 самостійної роботи:

ТЕСТОВА ЧАСТИНА

Розв'яжіть тести:

1. В залежності від економічного складу всі види діяльності комерційних банків поділяють на:

- а) пасивні операції;
- б) активні операції;
- в) послуги;
- г) всі відповіді правильні;
- д) правильної відповіді немає.

2. Співвідношення суми коштів на кореспондентському рахунку (Ккр) в касі (К) до розрахункових (Рп) та поточних зобов'язань (Пр) - це:

- а) норматив достатності капіталу;
- б) норматив загальної ліквідності;
- в) норматив миттєвої ліквідності.

3. З якою метою комерційні банки звертаються за міжбанківським кредитом?

- а) для регулювання ліквідності;
- б) для поширення своєї кредитної діяльності;
- в) для покриття нестачі в кредитних ресурсах.

4. Платіжне доручення - це:

- а) письмове розпорядження власника рахунку банку про виплату певної суми грошей;
- б) письмове розпорядження платника банку, який його обслуговує, про списання з його рахунку певної суми на рахунок отримувача;
- в) письмове розпорядження постачальника своєму банку стягнути вказану суму грошей з покупця та зарахувати її на свій рахунок.

5. Кредитоспроможність - це:

- а) спроможність банку своєчасно сплачувати свої фінансові зобов'язання перед клієнтами;
- б) наявність у заявника кредиту передумов для отримання кредиту та спроможність своєчасної його сплати;
- в) правильної відповіді немає.

6. Ставку доходу по облігаціях визначають шляхом:

- а) відношення виручки від реалізації до чистого прибутку;
- б) відношення щорічного доходу до їх середньої ціни;
- в) відношення доходу до номіналу.

ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА

Розкрийте питання:

1. Розкрийте механізм та критерії розподілу комерційних банків за рівнем достатності капіталу.
2. Наведіть порівняльну характеристику методів розрахунку величини кредитного ризику.

ПРАКТИЧНО-РОЗРАХУНКОВА ЧАСТИНА

Розв'яжіть задачі:

Задача 1

Вкладник поклав в банк терміновий депозит номіналом 230 тис. грн. з номінальною ставкою 11 % річних. Термін депозиту з 26 квітня до 7 червня поточного року.

Необхідно розрахувати суми процентних платежів за терміновим депозитом, використовуючи різні методи визначення кількості днів. Зробити висновок, який з методів найвигідніший для вкладника, а який для банку.

Задача 2

Державні короткострокові облігації номіналом 1,2 тис. грн. і терміном обертання 101 день продаються за курсом 88,7.

Визначити суму прибутку від покупки 20 облігацій та прибутковість фінансової операції для розрахункової кількості днів у році, рівної 365.

Задача 3

Акціонерне товариство Холдінгова компанія “Миколаївбуд” випустило 2 тисячі привілейованих акцій номіналом 101 грн. Мінімальний річний прибуток при емісії акцій було оголошено рівним 26% від їх номіналу. Чистий прибуток товариства складає 7650 грн.

Визначити мінімальну суму, яку товариство повинно сплатити кожного року у вигляді дивідендів за привілейованими акціями та прибуток на прості акції.

Задача 4

Вартість інвестиційного проекту становить 100 млрд. грн, норма прибутку - 45 %, податок на прибуток – 227 %. Номінальна відсоткова ставка дорівнює 15%, темп інфляції – 9,3 %.

Обчисліть очікуваний чистий прибуток.

Задача 5

Курс короткострокових облігацій ВАТ “Залізний вод” номіналом 175 грн. дорівнює 87,6.

Визначити ціну облігацій. Як зміниться курс облігації, якщо ціна на облігації збільшиться на 12%.

VII. ТРЕНІНГ З ДИСЦИПЛІНИ «БАНКІВСЬКА СПРАВА»

Тема проведення тренінгу: «Нетрадиційні банківські операції».

Мета проведення тренінгу: набуття студентами навичок щодо суті та особливостей надання банком операцій нетрадиційного характеру, а саме:

- лізингових операцій;
- факторингових операцій;
- трастових послуг;
- форфейтингу.

Порядок проведення тренінгу:

1. Вступна частина проводиться з метою ознайомлення студентів з темою тренінгового заняття.
2. Організаційна частина полягає у створенні робочого настрою в колективі студентів, визначення правил проведення тренінгу.
3. Виклад теоретичного матеріалу.
4. Розподіл окремих завдань.
5. Обговорення та вирішення конкретних ситуацій.
6. Перевірка робіт та підведення підсумків тренінгу.

VIII. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ТА МЕТОДИ ДЕМОНСТРУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення дисципліни «Банківська справа» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- поточне тестування та опитування;
- аналітичні звіти, реферати, есе;
- розрахунково-аналітичні завдання;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- підсумкове тестування по кожному змістовому модулю;
- підсумковий письмовий екзамен.

IX. КРИТЕРІЇ, ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) із «Банківської справи» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту, що показано у таблиці:

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4	Модуль 5
10%	10%	10%	10%	5%	15%	40%
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Поточне оцінювання	Модульний контроль 2	Тренінг	Самостійна робота	Екзамен
Оцінка визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час практичних занять по темах 1-4	Письмова контрольна робота за темами 1-4, яка містить: 10 тестів (по 5 балів), 2 поняття (по 5 балів), 1 теоретичного завдання (15 балів) та 2 задачі (по 15 балів)	Оцінка визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час практичних занять по темах 5-10	Письмова контрольна робота за темами 5-10, яка містить: 14 тестів (по 5 балів) та 3 задачі (по 10 балів)	Оцінка за тренінг визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих за виконання завдань тренінгу	Самостійна робота включає: 6 тестів (по 5 балів), розкриття теоретичних питань (2 питання по 10 балів – макс. 20 балів), розв'язок задач – (5 задач по 10 балів – макс. 50 балів)	Структура екзаменаційного білету містить: 10 тестів по 4 бали; теоретичне завдання (30 балів); розрахункове завдання (30 балів).

Шкала оцінювання:

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

Х. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

№	Найменування	Номер теми
1.	Мультимедійний проектор	1-10
2.	Проекційний екран	1-10
3.	Комунікаційне програмне забезпечення (Internet Explorer, Opera, Google Chrome, Firefox)	1-10
4.	Наявність доступу до мережі Інтернет	1-10
5.	Персональні комп'ютери	1-10
6.	Комунікаційне програмне забезпечення (Zoom) для проведення занять у режимі он-лайн (за необхідності)	1-10
7.	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності)	1-10
8.	Програмне забезпечення: ОС Windows	1-10
9.	Інструменти Microsoft Office (Word; Excel; PowerPoint і т.і.)	1-10
10.	Google Forms, Google Sheets	1-10

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Банківські операції: в схемах, таблицях, коментарях : навч. посібник. / уклад. : О.М. Гладчук, І.Я. Ткачук, В.М. Харабара. – Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. – 208 с.
2. Банківська система : підруч. / [М. Крупка, Є. Андрушак, Н. Пайтра та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук, проф. М. Крупки. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. – 524 с. URL: https://econom.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/11/Bank_Syst_PIDRUCH_Krupka_Andrushchak_Paitra_2023.pdf.
3. Береславська О. І. Міжнародні розрахунки та валютні операції : навч. посіб. / О. І. Береславська ; Університет державної фіскальної служби України. – Ірпінь : Університет ДФС України, 2019. – 367 с.
4. Блащук-Дяв'яткіна Н. З., Ігнатишина В.М., Скидан У. І. Сучасні тенденції формування рерурсів комерційних банків України. «Молодий вчений», № 3 (79), березень, 2020 р. С. 209-213.
5. Блащук-Дяв'яткіна Н. З., Петришин Х. Р. Дистанційне банківське обслуговування: теоретичні аспекти, сучасний стан та перспективи його розвитку. «Молодий вчений», № 9 (109), вересень, 2022 р., 122-128.

6. Блащук-Дев'яткіна, Н., & Біда, М. (2023). Оцінка впливу воєнного стану на кредитний ринок України. *Молодий вчений*, 10 (122), 177-182. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2023-10-122-35>
7. Блащук-Дев'яткіна, Н., & Маруніч, К. (2023). Управління ліквідністю банків. *Молодий вчений*, 9 (121), 7-12. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2023-9-121-2>
8. Блащук-Дев'яткіна, Н., & Капітанчук, М. (2020). Необанкінг: зарубіжний досвід для України. *Молодий вчений*, 4 (80), 290-295. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-4-80-60>
9. Блащук-Дев'яткіна, Н., & Пилат, М. (2023). Транснаціональні банки: сучасний стан та перспективи їх розвитку. *Молодий вчений*, 6 (118), 70-77. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2023-6-118-15>
10. Блащук-Дев'яткіна, Н., & Себестянович, І. (2021). Кредитування малого та середнього бізнесу на сучасному етапі розвитку економіки України. *Молодий вчений*, 3 (91), 341-344. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-3-91-72>
11. Борисова Л. Є., Мамуненко М. С. Сучасні напрями розвитку вітчизняних банківських операцій з цінними паперами. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки». 2021. Вип. 2 (103). С. 35–41. DOI: <https://doi.org/10.37734/2409-6873-2021-2-6>
12. Владика Ю. П., Бегченкова А. А. Кредитні операції банків та кредитна лінія. Економіка та суспільство. Випуск # 49 / 2023. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2310/2232>
13. Жердецька Л. В. Оцінка ефективності інвестиційної діяльності банків України на фондовому ринку. Науковий вісник Одеського національного економічного університету. 2021. № 9–10 (286–287). С. 11–17. DOI: <https://doi.org/10.32680/2409-9260-2021-9-10-286-287-11-17>
14. Крилова О. В., Антипенко Н. В., Владика Ю. П., Волчанська І. Б. Банківська система : навчальний посібник Дніпро : Пороги, 2020.
15. Криховецька З. М., Кохан І. В. Проблеми та шляхи вдосконалення формування фінансових ресурсів банків. Економіка та суспільство. 2022. Вип. 39. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-10>
16. Операції банків з цінними паперами [Електронний ресурс] : методичні рекомендації до самостійної роботи студентів спеціальності 072 "Фінанси, банківська справа та страхування" першого (бакалаврського) рівня / уклад. К. М. Азізова. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. – 46 с.
17. Операції, здійснені із використанням платіжних карток, травень 2022 року. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/operatsiyi-zdiysneni-iz-vikoristannyam-platijnih-kartok-traven-2022-roku>
18. Рисін В., Папірник С. Трансформація ролі банків на ринку державних боргових цінних паперів. Економіка та суспільство. 2022. № 44. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-6>
19. Черкасова, С. (2023). Регулювання діяльності банків на вітчизняному ринку цінних паперів. *Економіка та суспільство*, (52). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-52-93>
20. Щетинін А. І. Гроші та кредит : навчальний посібник / Щетинін А. І. – Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2019. – 163 с.